

СПРАВКА ЗА НАЙ-ВАЖНИТЕ НАУЧНИ ПОСТИЖЕНИЯ
на
чл.-кор. проф. д.и.н. Иван РУСЕВ
изготвена във връзка с участие в конкурс за академик на БАН, 2024 г.

Най-важните научни постижения на чл.-кор. Иван Русев в неговата научна дейност до момента могат да се обобщят до следното:

1/ Приноси в изследването на българската стопанска история, по-конкретно на процеса на появата, развитието и разпространението на модерната търговска практика и култура на българите през епохата на Възраждането. За първи път в българската историография този исторически процес е проучен в неговата цялост, а той има пряко и непосредствено влияние не само върху стопанското развитие, а и върху национално-формиращите процеси въобще: засяга и се разпростира върху новопоявилото се светско образование, върху книгоиздаването и книгоразпространението (а и върху културата въобще) на младата българска нация; голяма част от представителите на възрожденската интелигенция са всъщност и модерно-мислещи и модерно-действащи търговци през епохата. В този смисъл тази тема е значима за цялостната българска историография и тя вече е добре осветлена в поредица от публикации на чл.-кор. И. Русев, всичките те вече представени за рецензиране и оценка във връзка с процедурите в неговото академично израстване: монографията от 1996 г., публикувана като разширен вариант на дисертацията за придобиване на ОНС „доктор“; монографията от 2008 г., с която се явява на втория конкурс за хабилитация като доцент (кандидатът се явява на два конкурса за доцент за два различни университета (2000 г. и 2009 г.), и двата са с процедури във ВАК и двата са с конкуренти, и двата са успешни); дисертацията за „доктор на науките“, защитена в БАН (2012 г.), монографията от 2015 г., обобщила в голяма степен проучванията по тази значима тема.

2/ Изследванията на чл.-кор. Иван Русев в областта на стопанската история на Българското възраждане, по-конкретно изследванията на търговските структури (фирми) вече имат свои последователи сред по-младото поколение учени в България. По подобен модел бяха написани няколко докторски дисертации, успешно защитени във водещи университети в страната: Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, УНСС, впоследствие издадени и като монографии.

3/ Естествено продължение на стопанско-историческата тема в изследванията на чл.-кор. Иван Русев са последните две негови монографии, посветени на появата и развитието в България през XX в. и първите три десетилетия на XXI в. на независимия финансов контрол (одит). С тези две монографии историята на това модерно стопанско и обществено явление в български условия до голяма степен вече е осветлена.

4/ Приноси в изследването на регионалната и поселищната българска история. Те се свеждат до изследването и популяризирането на непроучени до момента в своята цялост теми: история на Сливенско-Котленския край (XV–XIX в.), духовното наследство на средновековната манастирска общност „Света гора Сливенска“, история на Варна и на Бяла през османската епоха (XV–XIX в.), история на Черноморския регион (XVIII–XX в.), история на църквите и манастирите в Югоизточна България (XVIII–XX в.), история на Добруджа и др.

Изследванията на чл.-кор. Иван Русев в областта на регионалната и поселищната история на Българското възраждане също вече имат свои последователи сред по-младото поколение учени в България. По модела на монографията „Фирми и манифактури в Сливенско-Котленския край през Възраждането“ (В. Търново: Фабер, 1996 г.) бяха направени изследвания на други селища и райони в българските земи през епохата (Търново, Тулча, Добруджа), вече публикувани като монографии.

5/ Приноси в изследването на историята на дипломатията в Черноморието и на Балканите (XVIII–XX в.). Проучването на европейското консулско присъствие в региона и конкретно на френското стопанско, културно и политическо проникване на Балканите (XVIII–XX в.) е осъществено главно на базата на новооткрити и за първи път включени в научна употреба оригинални исторически извори от френските архиви и библиотеки. Във връзка с тази тема са голяма част от публикациите на чл.-кор. И. Русев (повечето от които са в престижни научни издания в чужбина), включително и неговата монография, посветена на Кримската война (1853–1856), издадена от Издателство „Захари Стоянов“ (2021 г.).

6/ Приноси в изследването на българското културно наследство: издирване и аналитично публикуване на извори, свързани с историята на българските възрожденски църкви и манастири (документи, приписки, каменни надписи и пр.), проучване на духовното наследство на средновековната манастирска общност „Света гора Сливенска“, на историята на Варненска епархия и др.

7/ Приноси в изследването на образованието и науката: история на модерното търговско образование в Европа и в българските земи (XVI–XIX в.), история на висшето икономическо образование в България (20-те – 40-те години на XX в.), началната история на българската икономическа наука (първата половина на XX в.).

8/ Чл.-кор. Иван Русев е инициатор, един от учредителите и председател на Управителния съвет от началото (2015 г.) до днес на **Центъра за стопанско-исторически изследвания** – научно сдружение, включващо учени и университетски преподаватели от България, Турция и Гърция, които изследват проблеми на стопанската история. Засега това е единственото по рода си научно-професионално сдружение на стопански историци на Балканите. Чл.-кор. Иван Русев е и главен редактор на „Известията на Центъра за стопанско-

исторически изследвания” – реферирано и индексирено в **SCOPUS** издание (Q3, Q4), от което от 2016 г. до днес ежегодно се издава по един том, т.е. издадени са вече цели 8 тома с поместени в тях 218 статии на учени от България, Турция, Гърция, Франция и др.

9/ Чл.-кор. Иван Русев има заслуги за развитието на съвременната българска историческа наука и хуманитаристика. Като главен редактор на сп. „История“ – индексирено в **Web of science (Q3)** издание и на сп. „Журнал за исторически и археологически изследвания“ – индексирено в **ERIH Plus** издание, той подпомага и стимулира публикационната дейност на утвърдени и млади учени от България и чужбина, изследващи проблемите на българската и балканската история.